

omfatter virksomheder, som ikke belastes nævneværdigt af afgifterne, foreslås en modsvarende korrektion i lønsumsafgiftsloven.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg anbefale lovforslagene til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Oprettelse af et procesbevillingsnævn m.v.). (Lovforslag nr. L 217).

Den ordning vedrørende kompetencen til at meddele procesbevillinger, der gælder i dag, blev fastlagt i begyndelsen af dette århundrede.

Der er siden ved en række lejligheder stillet forslag om, at kompetencen flyttes fra Justitsministeriet. Disse forslag blev imidlertid ikke gennemført.

Den 19. maj 1989 vedtog Folketinget en beslutning om ændring af retsplejelovens regler om tredjeinstansbevilling. Folketingsbeslutningen pålagde regeringen at fremsætte lovforslag om ændring af retsplejeloven, således at kompetencen til at træffe afgørelse om tredjeinstansbevillinger ved anke og kæremål ikke længere henligger under Justitsministeriet eller anden instans inden for den udøvende magts område.

På denne baggrund anmodede Justitsministeriet Retsplejerådet om at foretage en gennemgang og vurdering af forskellige muligheder for en sådan kompetenceoverførsel og udarbejde et eller flere forslag til en ændring af retsplejelovens kompetenceregler på det nævnte område. Retsplejerådet gav herefter i betænkning nr. 1222/1991 udtryk for, at kompetencen til at meddele procesbevillinger i givet fald burde overføres til de almindelige domstole.

På baggrund af Retsplejerådets betænkning blev der den 31. januar 1992 fremsat lovforslag om ændring af retsplejeloven m.v. Lovforslaget bortfaldt ved udløbet af folketingssamlingen 1991-92, men blev genfremsat i stort set uændret skikkelse den 7. oktober 1992.

De nævnte lovforslag indebar – i overensstemmelse med forslagene i Retsplejerådets betænkning – at kompetencen til at meddele procesbevillinger blev flyttet fra Justitsministeriet til domstolene. Under første behandling blev det imidlertid af en række partier anført, at man hellere så kompetencen overført til et særligt nævn.

På denne baggrund blev lovforslaget efter regeringsskiftet i januar 1993 trukket tilbage, og Retsplejerådet blev anmodet om at beskrive og vurdere samt udarbejde udkast til nye regler om en ordning, hvorefter kompetencen til at meddele procesbevillinger overføres til et uafhængigt nævn.

Retsplejerådet har herefter afgivet betænkning nr. 1260/1993 om et procesbevillingsnævn.

Lovforslaget svarer – med nogle enkelte ændringer – til Retsplejerådets lovudkast.

Lovforslaget har således til formål at overføre kompetencen til at meddele tredjeinstansbevillinger og andre procesbevillinger fra Justitsministeriet til et særligt procesbevillingsnævn.

Efter forslaget skal procesbevillingsnævnet være uafhængigt såvel af den offentlige forvaltning som af domstolene.

Nævnet skal efter forslaget bestå af 5 medlemmer, nemlig en højesteretsdommer, en landsdommer, en byrettsdommer, en advokat og en universitetslærer i jura. Dette vil svare til sammensætningen af Den Særlige Klageret.

Det er et element i den foreslåede ordning, at regeringen – typisk justitsministeren – kan rette henvendelse til procesbevillingsnævnet og pege på behovet for, at der i en bestemt type sager meddeles tredjeinstansbevilling. Baggrunden herfor kan f.eks. være drøftelser i Folketinget, hvor der har været fremsat ønske om, at Højesteret får lejlighed til at tage stilling til, om retstilstanden på et bestemt område bør ændres. Det må forventes, at nævnet vil lægge betydelig vægt på sådanne tilkendegivelser.

Tilladelser til at appellere civile sager efter appelfristens udløb foreslås meddelt af domstolene, som det i dag er tilfældet i straffesager.

Desuden foreslås kriteriet for meddelelse af tredjeinstansbevillinger i civile sager ændret, således at det bliver en betingelse for at få tredjeinstansbevilling i civile sager, at sagen vedrører spørgsmål af principiel karakter.

Jeg agter i øvrigt at anmode Retsplejerådet om at foretage en gennemgang af fordelingen af sagerne mellem byretterne, landsretterne og Højesteret navnlig med henblik på at vurdere, om det er de rigtige sager, der i dag behandles af Højesteret. I den forbindelse vil Retsplejerådet også få til opgave at komme med forslag til en reform af nævningsystemet, der bl.a. indebærer, at skyldsspørgsmålet kan prøves i to instanser. Hvis Retsplejerådet finder det hensigtsmæssigt som led i sine overvejelser også at vurdere spørgsmålet om procesbevillinger, skal